

sudkem odvolacího soudu lichevního při krajském soudě v Chrudimi ze dne 25. září 1920 porušen byl zákon v ustanovení § 21 zákona o lichvě. Rozsudek ten se zrušuje a odvolacímu soudu se ukládá, by o odvolání veřejného obžalobce znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Rozsudkem okresního soudu lichevního v Ústí n. Orlicí ze dne 19. července 1920 byl obžalovaný dle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přestupek předražování dle § 20 odstavec první čís. nař. z 24. března 1917, čís. 131 ř. zák., jehož se prý dopustil tím, že v roce 1919 na jaře v Č., využívaje mimořádných poměrů, vyvolaných válkou, žádal za tabák, tedy předmět potřeby, zřejmě přemrštěnou cenu. — Okresní soud nabyl sice přesvědčení, že obžalovaný prodal z tabáku, koupeného od Jaroslava C-a, Bohuslavu H-ovi 1 kg za 220 K, avšak nepokládal tuto cenu za zřejmě přemrštěnou, zjišťiv, že obžalovaný přenechal tabák z ochoty, úplně bez výděлку, za touž cenu, za kterou jej sám koupil. Proti osvobozujícímu rozsudku podal veřejný obžalobce odvolání do výroku o vině. Odvolací soud lichevní při krajském soudě v Chrudimi odvolání vyhověl a rozsudkem ze dne 25. září 1920 rozsudek prvního soudu zrušil, obžalovaného uznal vinným přestupkem § 21 čís. nař. ze dne 24. března 1921, čís. 131 ř. zák., jehož se dopustil tím, že v roce 1919 na jaře v Č. při nákupu předmětu potřeby, jež hodlal dále zciziti, úředně stanovenou cenu přeplatil, zaplativ za 1 kg listového tabáku 220 K, a odsoudil ho za to k příslušnému trestu. Rozsudek nebyl dosud vykonán. Odvolací soud odůvodnil odsuzující výrok úvahou, že ke skutkové podstatě přestupku § 21 čís. nař. stačí přeplácení úředně stanovené ceny pachatelem, v předpokladu, že předmět dále zcizí, v tomto případě přeplácel prý obžalovaný při nákupu cenu surového listu tabákového, jehož úřední cena byla 8 K, zaplativ cenu, která značně převyšuje cenu úřední. Rozsudek porušuje zákon nesprávným výkladem § 21 čís. nař. Dle tohoto § se dopouští přestupku, kdo (při nákupu předmětů potřeby, jež hodlá zciziti) přeplácí cenu prodávacem požadovanou, nebo, nepožaduje-li se určitá cena, úředně stanovenou pokud se týče není-li jí tu, až dosud obvyklou cenu. Ze zákonné definice plyne, že přeplácení úředně stanovené ceny jest trestné jen podpůrně v případě, nebyla-li určitá (vyšší) cena, kupujícím placená a úředně stanovenou cenu převyšující, prodávacem požadována. Žádal-li tedy v tomto případě prodáváč na obžalovaném za 1 kg tabáku 220 K, nelze mluvit na jeho straně o přeplácení ve smyslu citovaného zákonného ustanovení. Touto důležitou okolností se odvolací soud vůbec nezabýval, rozsudek následkem toho neobsahuje zjištění zákonné známky deliktové, přeplácel-li obžalovaný cenu prodávacem požadovanou, ani nezjišťuje, byla-li na obžalovaném vůbec určitá cena požadována, čili nic; tento nedostatek zjištění činí rozsudek zmatečným dle čís. 9 a) § 281 tr. ř.

Čís. 833.

Předražování (zákony ze dne 17. října 1919, čís. 567 a 568 sb. z. a n.).

O správním přestupku rozhoduje pouze předseda lichevního soudu při okresním, nikoliv při sborovém soudě.

Kdo koupil předmět potřeby pod jeho skutečnou užitkovou hodnotou, není nucen, by výhodu tu, zcizuje věc dále, přenášel na dalšího nabyvatele.

(Rozh. ze dne 6. května 1922, Kr II 303/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Uherském Hradišti ze dne 12. března 1921, jímž byli obžalovaní dle § 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro přečin předražování dle § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. a uznání vinnými pouze přestupkem § 6 téhož zákona zrušil napadený rozsudek a vrátil věc lichevnímu soudu při příslušném okresním soudě, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadeným rozsudkem sprostil nejprve lichevní soud krajského soudu v Uherském Hradišti obžalované dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin dle § 7 čís. 3 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., načež předseda téhož lichevního soudu uznal obžalované vinnými správním přestupkem dle § 6 téhož zákona. Rozsudku odporuje zmateční stížnost pouze potud, pokud lichevní soud neshledal v jednání obžalovaných aspoň skutkovou podstatu přestupku předražování dle § 7 čís. 1 lichevního zákona; opírá se o důvody zmatečnosti čís. 5, 9 a), 10 § 281 tr. ř., ve skutečnosti však uplatňuje pouze důvody zmatku dle č. 5, 9 a). Předestlati dlužno, že postup lichevního soudu a jeho předsedy zavdává příčinu k pochybnostem také potud, že tím porušen byl předpis § 5 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 567 sb. z. a n., dle něhož o přestupku dle § 6 lichevního zákona jakožto přestupku správním rozhoduje předseda soudu lichevního jako zástupce příslušného úřadu správního bez přisedících, tak že z jeho nálezu jde dle § 9 zákona čís. 567/19 odvolání na zvlášť složený odvolací senát sborového soudu první stolice, jenž rozhoduje v řízení, obdobném odvolacímu řízení ve věcech přestupkových. Jak znění §§ 5 a 9 citovaného zákona, tak jejich zařazení v zákoně, zejména pak pojem předsedy lichevního soudu jakožto zástupce příslušného úřadu správního nasvědčují tomu, že předsedou lichevního soudu jako zástupcem příslušného úřadu správního míněn je pouze předseda lichevního soudu při soudě okresním. Tím, že o správním přestupku rozhodl předseda lichevního soudu při sborovém soudě první stolice, se stalo, že nebylo o něm souzeno výhradně povolaným zástupcem příslušného úřadu správního, a byl oním postupem zvrácen i zákonný pořad opravný. Na lichevním soudě bylo by bývalo, by byl, jakmile dospěl k přesvědčení, že skutek obžalovaných spadá toliko do oboru § 6 lichevního zákona, se omezil na rozhodnutí ve směru deliktu, spadajícího do pravomoci soudní, a věc ohledně přestupku správního odkázal předsedovi lichevního soudu při soudě okresním jako zástupci příslušného úřadu správního k dalšímu řízení. Než vyličenému postupu nebylo opravným prostředkem ze žádné strany odporováno.

Zmateční stížnosti nelze, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., upřítí oprávnění. Lichevní soud neshledal v jednání obžalo-

vaných ani skutkové podstaty přestupku předražování přes to, že, jak zjišťuje rozsudek, koupivše dvě krávy po 10 K 50 h za 1 kg živé a prodávše maso z nich po 22 K za 1 kg, docílili zisku 2522 K; tedy čistého zisku ve výši 20 proc., ač dle dalšího zjištění rozsudkového činí obvyklé procento výdělku pouze 10 proc. Výrok lichevního soudu odůvodněn je v rozhodovacích důvodech úvahou, že se taková koupě velmi zřídka přihází, a že zisk obžalovaných dlužno dle posudku znaleckého považovati vzhledem k dalším režijním nákladům skoro za přiměřený. Podotknouti jest, že postup lichevního soudu je od samého základu pochybeným již potud, že se v rozhodovacích důvodech rozsudku neobírá vůbec otázkou zřejmé přemrštěnosti ceny, obžalovanými za maso požadované, nýbrž uvažuje výlučně o otázce, zda zisk, jimi při prodeji masa docílený, byl přiměřeným čili nic. Zmateční stížnost nesprávnosti tohoto postupu nejen nevytýká, nýbrž, byvši jím patrně svedena, obírá se ve svých vývodech naopak rovněž výhradně jen otázkou přiměřenosti či zřejmé přemrštěnosti zisku obžalovaných. Při onom svém závěru, dle něhož se taková koupě velmi zřídka přihází, má rozsudek na mysli zřejmě ať již skutečnou či domnělou výhodnost koupě obou krav obžalovanými. Stanovisko lichevního soudu rozsudek nijak blíže nedoličuje. Jest ovšem správné, že t. zv. výhodná koupě, záležející zejména v tom, že někdo koupí věc potřeby z různých příčin pod skutečnou její užitkovou hodnotu, nenutí kupitele, by při dalším jejím prodeji výhodu tu přenášel na druhého kupce. Než v tomto případě rozsudek ani nezjišťuje, že tu taková výhodná koupě na straně stěžovatelů byla, neuvádí v tomto směru žádných skutkových okolností, jež by tomu nasvědčovaly, spokojuje se pouhým tvrzením, že se taková koupě velmi zřídka přihází, a neobírá se vůbec otázkou zřejmé přemrštěnosti ceny, obžalovanými za maso požadované. Zdůraznění sluší dále, že zásadně nelze nikomu zejména ani živnostníku a obchodníku ani s hlediska obchodních zvyklostí, tím méně pak se stanoviska zákonných předpisů o trestání válečné lichvy přiznati oprávnění, aby se dokonce i pro ztrátu, kterou utrpěl při tom kterém obchodě, hojil přírážkou na ceny, požadované jím při obchodech jiných. Pro tento případ však rozsudek ani nezjišťuje, že by byli obžalovaní při jiných obchodech snad utrpěli nějaké ztráty a že by zejména prodejem masa za cenu, rozsudkem zjištěnou, byli chtěli se za podobné ztráty odškodniti. Je tedy zmateční stížnost odůvodněna, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., spatřuje porušení pokud se týče nesprávné použití zákona v tom, že se lichevní soud při posuzování jednání obžalovaných postavil na ono právně mylné stanovisko, s něhož by zajisté i otázku zřejmé přemrštěnosti ceny, v rozsudku arci, jak již zmíněno, výslovně neřešenou, byl posuzoval mylně.

Čís. 834.

Ochrana známek (zákon ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák.).

Jde o mimotrestní právní omyl, domníval-li se rušitel práva na ochranou známku, že známka, byvši zapsána před státním převratem ve Vídni, nepožívá v Československé republice ochrany.

(Rozh. ze dne 6. května 1922, Kr II 197/22.)